– *інклюзивність і доступність:* на основі цифрових технологій можна створювати навчальні середовища з урахуванням потреб усіх здобувачів освіти, зокрема тих, які мають обмежені можливості.

Отже, цифрова трансформація освіти не лише сприяє ефективнішій організації освітнього процесу, а й готує здобувачів освіти до життя у високотехнологічному світі, розвиває у них навички цифрової грамотності та адаптивності. Це новий підхід, який розширює можливості для навчання, підвищуючи його якість і доступність.

Таким чином, у контексті аналітико-синтетичного етапу прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід»[1] було виокремлено кластер «Інтелектуальні і хмарні технології як інструментарій цифрової освіти і педагогіки» та отримано поточні результати для впровадження в систему освіти України, зокрема – у закладах вищої освіти.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

А. Г. Гуралюк, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти

Розпочате 24 лютого 2022 року широкомасштабне військове вторгнення Російської Федерації завдало потужний руйнівний вплив на інфраструктуру, економіку України та всі сфери суспільного життя. Вища освіта зазнала значних втрат і постала перед низкою непередбачуваних викликів, зокрема: частковою або повною руйнацією закладів вищої освіти, постійною загрозою життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, ускладненням забезпечення стабільності діяльності університетів, зменшенням бюджетних асигнувань на фінансування вищої освіти тощо [1].

Основні виклики для освіти:

– загроза життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, у тому числі здобувачів освіти та персоналу закладів вищої освіти;

– значні пошкодження освітньої інфраструктури, зокрема руйнування приміщень закладів вищої освіти, навчального обладнання та баз для практичної підготовки;

– масове переміщення учасників освітнього процесу як всередині країни, так і за її межі, що спричинило значні втрати серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічного персоналу;

– ускладнення доступу до вищої освіти та порушення безперервності навчального процесу;

[1] https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/

– втрата управлінського контролю над освітою на територіях, які перебувають під тимчасовою окупацією або у зоні бойових дій;

– примусова переорієнтація українських здобувачів на російські навчальні програми та підручники, а також перехід на російську мову навчання в закладах освіти на окупованих територіях;

– скорочення обсягів державного фінансування вищої освіти [2].

Навіть в умовах війни необхідно пам’ятати, що основною метою трансформації системи освіти України є поставити в центр уваги людину, її потреби й цінності. Тільки освічені українці можуть створити міцну, життєздатну державу, відбудувати економіку, забезпечити майбутнє [3].

Таким чином, освіту (і науку) України очікують складні часи, пов’язані із тим, що першочергове фінансування буде спрямовуватись на підтримку спротиву рашистській агресії, а пізніше, після завершення гарячої фази війни, на подолання фізичних наслідків агресії, відродження промисловості, сільського господарства тощо. Безпекові умови навчання у найближчі часи, складнощі з роботою ЖКГ, особливо в холодні періоди, зумовлюватимуть подальший розвиток дистанційних форм і методів навчання. Також зазначимо, що ймовірно будь-який сценарій завершення активних бойових дій не зупинить інформаційного протистояння, у зв’язку з цим посилюватиметься необхідність розвитку засобів протидії інформаційній агресії, якими можуть стати спеціалізовані інформаційні центри, що візьмуть на себе функції від викриття фейкової інформації до проведення спеціалізованих занять з медіаграмотності та інформаційної безпеки серед широких верств населення.

Список використаних джерел

1. Кремень В. Г., Луговий В. І., Саух П. Ю., Драч І. І., Слюсаренко О. М., Скиба Ю. А., Жабенко О. В., Калашнікова С. А., Таланова Ж. В., Петроє О. М., Оржель О. Ю., Регейло І. Ю., Набок М. В. Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді: науково-аналітична доповідь / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2023. 172 с. DOI: https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023.

2. Сідлецький С., Шандар А. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети. *Економіка та суспільство.* 2024. Вип. 64. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151.

3. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи: інформаційно-аналітичний збірник. Київ, Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики». 2023. 64 с. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf (дата звернення: 06.11.2024).